

Teisės aktuose nustatyti delspinigiai - Slovakija

TURINIO LENTELE

- 1 Ar valstybėje narėje numatyti „teisės aktuose nustatyti delspinigiai“? Jei taip, kaip „teisės aktuose nustatyti delspinigiai“ apibrėžti šioje valstybėje narėje?
- 2 Jei taip, koks yra jų dydis arba norma ir koks jų teisinis pagrindas? Jei numatytos skirtingos delspinigių normos, kokiomis aplinkybėmis ir sąlygomis jos taikomos?
- 3 Ar prirėikus yra papildomos informacijos apie tai, kaip apskaičiuoti teisės aktuose nustatytus delspinigius?
- 4 Ar galima internete nemokamai susipažinti su minėtu teisiniu pagrindu?

1 Ar valstybėje narėje numatyti „teisės aktuose nustatyti delspinigiai“? Jei taip, kaip „teisės aktuose nustatyti delspinigiai“ apibrėžti šioje valstybėje narėje?

Delspinigiai – tai **sankcija už nesumokėtą** skolą. Delspinigiai mokami **kartu su skola**, o jų dydis nustatomas kaip procentinė nesumokėtos sumos dalis. Įstatyme nustatyta, kad dėl nesumokėtos skolos pasikeičia kreditoriaus teisių ir skolininko pareigų turinys, nes skolos nesumokėjus, be esamos pareigos sumokėti skolą, sukuriama naujos teisės ir pareigos, nesvarbu, ar ji nesumokėta dėl skolininko kaltės ar ne.

Slovakijos teisėje Civilinio kodekso įstatymo Nr. 40/1964 (slovak. *Občianský zákonník*) 517 straipsnio 2 dalyje nustatyti delspinigiai skiriasi nuo Prekybos kodekso (slovak. *Obchodný zákonník*) 369 straipsnyje nustatytų delspinigių. Civilinėje teisėje delspinigių norma negali būti sutartinių santykių dalykas, t. y. sutarties šalys negali susitarti dėl didesnės delspinigių normos nei nustatyta įstatyme, kitaip yra **komercinėje teisėje, kurioje pirmenybė teikiama įmonių susitarimui dėl delspinigių normos**; jeigu dėl delspinigių normos nesusitarta, kreditorius turi teisę į įstatyme nustatytos normos dydžio delspinigius.

Todėl įstatyme nustatyti delspinigiai yra tiesioginės palūkanos už nesumokėtą skolą, kurių dydis apibrėžiamas įstatyme, priklausomai nuo to, ar nagrinėjama bylai taikoma civilinė ar komercinė teisė. Pagal civilinę teisę delspinigiai negali būti didesni nei įstatyme nustatyta norma (t. y. gali būti susitariama dėl mažesnės normos), o jeigu nėra jokio susitarimo, delspinigiai, jei to reikalauja kreditorius, automatiškai nustatomi atsižvelgiant į įstatyme nustatytą jų normą. Pagal komercinę teisę delspinigiai gali būti didesni arba mažesni, palyginti su įstatyme nustatyta delspinigių norma, o įstatyme nustatyta norma taikomi tik jeigu nėra jokio susitarimo.

2 Jei taip, koks yra jų dydis arba norma ir koks jų teisinis pagrindas? Jei numatytos skirtingos delspinigių normos, kokiomis aplinkybėmis ir sąlygomis jos taikomos?

Pagal Civilinio kodekso 517 straipsnio 2 dalį įstatyme nustatyta delspinigių norma apibrėžta Reglamente Nr. 87/1995 (slovak. *naria denie č. 87/1995 Z.z.*); pagal šį reglamentą delspinigių norma yra penkiais procentiniais punktais didesnė nei Europos Centrinio Banko nustatyta bazinė norma, galiojanti pirmąją skolos nesumokėjimo dieną. Todėl prie ECB bazinės normos pridedami penki procentiniai punktai (t. y. pagrindinių refinansavimo operacijų norma). ECB palūkanų normas, taikomas individualiems laikotarpiams, galima rasti adresu <https://www.nbs.sk/en/statistics/financial-markets/interest-rates/interest-rates-of-the-ecb>. Delspinigių norma, galiojanti pirmąją skolos nesumokėjimo dieną, **taikoma skolos nesumokėjimo laikotarpiu**, o bet kokie vėlesni ECB bazinės normos pakeitimai neturi jokio poveikio delspinigių normai.

Pagal komercinę teisę įstatyme nustatyti delspinigiai reglamentuojami Prekybos kodekso 369 straipsnyje, kuriame nustatyta, kad skolos nesumokėjimo atveju kreditorius, įvykdęs įstatyme ir sutartyje nustatytas prievolės, turi teisę be jokio specialaus pranešimo reikalauti, kad būtų taikoma delspinigių norma, dėl kurios susitarta sutartyje. Kaip nurodyta pirmiau, komerciniuose santykiuose delspinigių normą galima pakeisti sutartimi. Tačiau net jeigu dėl delspinigių normos susitarta sutartimi, delspinigių norma turi atitikti sąžiningos prekybos principus. Jei taip nėra, teisė pagal tokį susitarimą negali būti apsaugota, o tai reiškia, kad **net jeigu delspinigių norma buvo nustatyta sutartimi, teismas negali priteisti delspinigių, kuriems taikoma šiuos principus pažeisianti norma. Kita išimtis yra susijusi su skolomis, atsiradusiomis nesilaikant vartojimo sutarties**, pagal kurią skolininku tampa vartotojas; šiuo atveju sutarta delspinigių norma negali būti didesnė nei pagal civilinę teisę apibrėžtas dydis.

Pagal Prekybos kodekso 369 straipsnį, jei dėl delspinigių normos nesusitarta, skolininkas privalo sumokėti Reglamentu Nr. 21/2013 Slovakijos vyriausybės nustatytos normos delspinigius (slovak. *nariadenie č. 21/2013 Z.z.*). Teisės aktais leidžiama nustatyti fiksuotą ir kintamą delspinigių normas. Fiksuota norma atitinka ECB bazinę normą, kuri galioja pirmąją skolos nesumokėjimo dieną, prie kurios pridėdami devyni procentiniai punktai; ši norma galioja skolos nesumokėjimo laikotarpiu, o bet kokie ECB bazinės normos pakeitimai neturės jokio poveikio delspinigių normai (būtent todėl ši delspinigių norma vadinama fiksuota). Tačiau kreditorius gali reikalauti, kad vietoj fiksuotos normos delspinigių skolininkas mokėtų kintamos normos delspinigius, taigi kreditorius gali prašyti, kad skolininkas sumokėtų delspinigius, atitinkančius ECB bazinę normą, kuri galiojo pirmąją atitinkamo kalendorinio pusmečio dieną, pridėjus aštuonis procentinius punktus. Jei kreditorius pasirenka kintamos normos delspinigius, šis delspinigių apskaičiavimo metodas (ne norma, kuri nustatoma nesumokėjus skolos, bet normos apskaičiavimo metodas) taikomas visą skolos nesumokėjimo laikotarpį. Todėl kintamos normos delspinigiai reiškia, kad delspinigių norma gali keistis priklausomai nuo ECB bazinės normos, galiojančios pirmąją atitinkamo kalendorinio pusmečio dieną, t. y. sausio 1 d. ir liepos 1 d., pasikeitimų. ECB palūkanų normas, taikomas individualiems laikotarpiams, galima rasti adresu <https://www.nbs.sk/en/statistics/financial-markets/interest-rates/interest-rates-of-the-ecb>.

3 Ar prirėkus yra papildomos informacijos apie tai, kaip apskaičiuoti teisės aktuose nustatytus delspinigius?

Delspinigių apskaičiavimo metodas aiškiai ir išsamiai aprašomas teisės aktuose. Dabartinę delspinigių normą skelbia Slovakijos Respublikos teisingumo ministerija (slovak. *Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky*) (<https://www.justice.gov.sk/Stranky/Nase-sluzby/Civilne-pravo/Aktualna-sadzba-zakonnych-urokov-z-omeskania/Uvod.aspx>). Su šia neoficialiai skelbiama informacija taip pat galima susipažinti svetainėje <http://www.najpravo.sk/>, kuria dažnai naudojasi Slovakijos kreditoriai ir skolininkai bei jų advokatai. Šioje svetainėje naudojantis specialiai sukurta skaičiuokle taip pat galima lengvai apskaičiuoti delspinigių normą.

4 Ar galima internete nemokamai susipažinti su minėtu teisiniu pagrindu?

Be minėtų nuorodų, susijusių teisės aktų (Civilinio ir Prekybos kodeksų) ir reglamentų (reglamentų Nr. 87/1995 ir Nr. 21/2013) galiojančias redakcijas galima rasti svetainėse <http://www.zbierka.sk/> ir <https://www.slov-lex.sk/domov>.

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teismo tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teismas, nei Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Paskutinis naujinimas: 14/01/2019